

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenként háromszor: vasárnap, kedden (félféven) és csütörtökön.

Szerkesztővel értekezhetni: naponta délelőtt 11 órától 12-ig.

Hirdetések lapunk számára felvételnek: Budapestben, Lang Lipót, Gizella-tér 3. sz. — Haasenstein & Vogler, Dorottya-utca 11. sz. — Goldberger A. V. Váci-utca. Külföldön: Bécsben, Mosse Rudolf I. Seilerstätte Nr. 2. — Haasenstein & Vogler I. Wallischgasse Nr. 10. — Daube G. L. és társa I. Wollzeile Nr. 12. — Oppelk A. I. Stubenbastei Nr. 2. Dukés Miksa I. Riemergasse Nr. 12. — Stern Moritz I. Wollzeile Nr. 25. — Rötter és társa I. Riemergasse Nr. 13. — Danneberg I. II. Czerninplatz Nr. 5. Hamburgban, Haasenstein & Vogler. — Frankfurtban aM. Daube G. L. és társa.

ELŐFIZETÉSI DÍJ.
helyben hához hordva:
Egész évre . . . 8 frt.
Fél évre . . . 4 „
Negyed évre . . . 2 „
Kiadó hivatal:
Nadasch, Muzsik és Partics
könyv- és könyvnyomtatási
a városbizottságban, hová
az előfizetések és hirdete-
sek küldendők.

ELŐFIZETÉSI DÍJ.
vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 9 frt — kr.
Fél évre . . . 4 „ 50 „
Negyed évre . . . 2 „ 25 „
Szerkesztőségi iroda:
Sólet-utca s csendes-utca
sarkán, Holendner-fele ház-
ban, hová minden a lap szel-
vény részét illető közlemény
küldendő.
Bérmunkálatlan levelek nem
fogadjának el. Kéziratok
nem adnak vissza.

Tolakodók.

Már biz nem szemesnek, hanem tolakodóknak a világ. Nem a munkaszerető élelmes ember az, a ki boldogul, hanem a minden lében kanál-, a kotnyeles-, a lármas emberek vergődnek felszínre. A hol valami „kinéz”, a hol haszonra lehet szert tenni ócsó áron, ott egybesereglenek a tolakodók, s lármaznak, zajonganak mindaddig, míg a szerényebb embert kitukálták, s maradnak egyedül osztozkodni a konczon. Az érdemnek pedig fáj így elütetni jogos jutalmától, méltó fáradság-díjtól, tehetsége igaz méltóságától.

De az emberek legnagyobb része színvaksággal szenved. Nem ismeri ki magát, melyik a valódi szín? A szerény hallgató-e, vagy a lármas tolakodó-e? Aranylag minden tenen sikert arat a tolakodás. Még akkor is, ha felismertetik, mert az esetben meg a száját akarják betömni.

Próbálja meg akárcsak. Tegye föl magában, hogy o mindenütt kotnyeleskedni fog, mindenütt összebészeli prucskot-bogarát, mindenütt s leggyakrabban o hallassa szavát — s egyszerre milyen respektust kap!

Lassan-lassan elismerik egyrészt kapacitásának, másrészt tolakodónak s jobban jár arról a rezszel, a melyen tolakodónak ismertek.

Mert minden jó s igaz ügynek gatakat lehet vetni. S a jó es igaz ügy bajnokai mindig rászának magukat egy kis adozat-hozatalra, hogy a gatakat legyozzék. A gatakat közt ott van a tolakodás, mely sápot ker, hogy a jó es igaz ügy boldoguljon. Megadják neki, csak hogy az igaz ügy ne szenvedjen.

S mégis eiszomorító egy tudat, hogy a tolakodást, a henczeget úgy megfizetik, hogy ne tolakodjék s ne henczegezzon. Eiszomorító, de egyszerűs mind arra buzdító tudat, hogy mas ilendő uton tavoltitassék, nemittassék el ez a metely!

De mily uton?

Elsőben is úgy, hogy a tolakodókról az álcázat lerántsuk.

Ne figuráljanak azok önzetlen hazafiakként, józan ítészekként, jogos kritikusokként a téren, s phrízisaikkal ne tudjanak port hányni a világ szemébe.

Ismérjük föl őket, s legyünk tisztában róluk, hogy ők voltaképen mit sem törődnek az ügyekkel, hanem éhesek.

Éhségüket akarják csillapítani. A társadalom pedig ne legyen táptévezet, a hol éhenkórászok lakmároznak. Jelszó legyen, hogy a ki mindenbe beleüti az orrát, annak orrára kell kommitani!

A sok beszédű, keveset-mondó gyszmagyarkáltól ne ijedezzünk, ne tönkjük éhletlen gyomrát, hanem hagyjuk addig perorálni, míg belefáradnak s adjuk oda a bért az érdemnek.

Vizsgáljuk mindig: hol dugja ki fejét a haszonlesés.

Ha megtaláltuk, — ott lesz körülé a tolakodás is. Ott kerületi, mint macska a forró kását mindaddig, míg a szemérmesebb emberek odabállnak s a koncz övé marad.

Semmit se a kotnyeleskedésnek, mely bár terhes s lerázhatatlan, ragad, mint a bogáncs, — de hasznavehetetlen.

Utálja meg a társadalom a szemtelen nagyképűsöket!

Akkor a tolakodás megszégyenül s lassanként kipsztlul, mint paréj a hasznos növények közül.

Terrorizálás.

Megdöbbenve vettem ezuttal kezembe a tollat. — Eddigélc ha néha-néha felkerestem az újságok hasábjait, mindig azon czél lebegett lelki szemem előtt, hogy oly dolgot közöljek, melyből az emberiség okulhat. Most határozottan az az óhajom, hogy senki a világon ne te-

A „Zombor és Vidéke” tárczája.

Világ-bölcsesség.

Én dicsőskem, tudós kepet olte,
Hogy előttem nyílt az élet könyve,
Ime, lássa bárki bölcseségen:
Bü-orom közt visz a földi pályán,
Förgöszel a szenvedély csatáján,
Ide-oda hány-vet, jászva velem.
Hinni: gyönyör, — netán megcsalodtam;
Tudtam is, hogy megeshetik rajtam.
Lányka csábít, — bübájos varázsa,
Részedett hogy hajtsák a szavára:
Járom hát a szerelem bolondját . . .
Nosza már most felkopik az állam,
Tálálkodik szebb is jobb is nálam:
Sirassam, hogy utamat kiadták?
Hinni: gyönyör — s netán megcsalodtam;
Ember vagyok, — úgy esett meg rajtam.

Jóbarátul bárki a szívembe,
Ha magát gazul behélezte:
Orromnál vezet meg benne haszna.
Hátat fordít nagy hegyesen aztán
Johiszemnt utolag találván:
Mit tegyek most? evelődjen rajta?
Hinni gyönyör: hát no megcsalodtam:
Mindig mondtam, megeshetik rajtam.
Jötevéje legyek elhagyottnak,
Altalam utóbb rajt! kapra-kapnak:
Már most nekem ártani nem áll.
Jóideig én viseltem gondját,
S vállamon hogy nagyra vitte dolgát:
Halálból jutalmoz egy rigással.
Hinni: gyönyör, hát most megcsalodtam:
Csakhogy tudtam, megeshetik rajtam.

Népszerűség delibáb-világa
Lényegzőve, lelken tuzze lángja:
Buzsike lések rá, hogy megcsalodnak.
De ha aztán vége szákaai annak, —
Netán magasomból lepottyanjak:
Nem nyíltja szívetem a banat.
Hinni: gyönyör, ime megcsalodtam:
Tudtam is, hogy megeshetik rajtam.
Járják bár az igazaknak utján,
Sors csapasa ártatlan leutján;
Mindenekelőt számkivetve legyek.
Sivár életbenem nem lesz semmi,
A miben megnyugvást tudjak lelmi:
Már nem áltanak hiu remények!
Hinni: gyönyör, — itt van, megcsalodtam:
Ember vagyok, úgy esett meg rajtam. . . .

Amaranth.

Egy latin tanóra.

— Styl-gyakorlat. —

Csengetnek az X-i gymnasiumban. A tudomány-szomjas ifjuság csak úgy tódul a nyitott ajtókon az osztályokba, s kiki csendben elfoglalja helyét. Állunk meg egyike előtt ezen osztályoknak s kiserjük figyelemmel a történendőket. Mely csend van. A tanulók melyen elmerülnek könyveikbe. Szörnyű a druk. Eppen latin óra van. A tanár egy kis zomók emberke, testalkatának meg nem felelo méltósággal belép az osztályba s elfoglalja a helyét. Egyike a tanulóknak, ki különben rettenetes „galgenhumor”, odaszaga egy másiknak: Rosszat mutat a barometer. A barometer nem más, mint a t. professor urnak az orra, a mely úgy változik, mint az idő. Nevezetesen, ha meges, orra feher mint a fal, viszont ha nem az, akkor veres mint a paprika.

gye magáé a tanulságot, melyet szükségképen a városunkban történektől merítenie kellene. Mert valóban a tanulság az volna: hogy még az angyalok is sírnak, mikor egy becsületes ember jön a világra.

De térjünk tárgyunkhoz. — A múlt hétfő folyamán Jankovich Aurel főispán elnöklete alatt háromnap közgyűlésünk volt. Elintéztettek kisebb és nagyobb horderejű ügyek. Volt skandalum, orfítás, kiabálás. Volt rendreutastás és ki tudja mindazt a botrányt felsorolni, mely főispánunk elnöklete alatt a napirenden szokott lenni. Mi már ehhez hozzá vagyunk szokva. Feljegyzése sem tartjuk méltónak.

Amde a város közönségét lázas izgatottságban tartotta ez alatt egy másik tümeny. Az Antomovics-párt uton-utfélen sugdosott-bugdosott. Tudtuk, ha rókák tanácskoznak, a bárány nem kerüli ki éhez falánkáságukat. És csakugyan vasárnapra megtörtént az, amit senki sem mert volna elhinni: Zomboresevs József arvaszéki pénztárnok és Lévy Simon főszervező állásuktól fel lettek függesztve a polgármesterhez érkezett határozat folytán. Zomboresevs József helyettesítve lett Sztipics Daniel arvaszéki ellenőr által. Lévy Simon helyettesévé pedig Mucsy György városi könyvvezető lett kinevezve. A mint értesülve vagyunk a pénztárnok felfüggesztése azért történt, mert állítólag az arvaszéki pénztár kezelése körül bizonyos szabálytalanságok fedeztetek fel. A főszervező felfüggesztése pedig a főispáni határozat által azzal indokoltatott, hogy mulasztás történt az ellenőrzés körül.

Nem akarunk elébe vágni a vizsgálatnak, nem szólnunk ezuttal hozzá, hogy a pénztárnok helyesen vagy rosszul jart-e el? A vizsgálat majd ki fogja deríteni a valóságot. Amde a főszervező felfüggesztésének helytelensége- s törvénytelenségéről mi is véleményt nyilatkoztatunk. A fentebbiekből kitetszőleg ugyanis látni való, hogy az arvaszéki pénztár ellenőrzése egy ellenőr volt bízva. Felelős tehát első sorban az ellenőr. S mi történt az ellenőrről? Előmozdítottat allásban. A felfüggesztett pénztárnok helyébe ugyanis az eddigi ellenőr Sztipics Daniel lett kinevezve. Egy csepp jogérzet mellett az új eljárás fölött az anathema el nem maradt.

Másrészt az arvaszéki pénztár megvizsgálása a főszervező hataskörén kívül esik. Ez a polgármester hi-

A barometer csakugyan rosszat mutatott, mert olyan volt a professor orra, mint a fal. A tanár bent a osztálykönybe a hiányzókat s azt megesen becsapva vizszateszi a fiókba.

Most kezdődik csak a hadd el, hadd. Szörnyű stentori, de azért selypes hangon megkezdti a pirongatorumot.

„Már megint tetszett az osztálynak a matematika oran larmazni.” Kis szímet. „Jól van kerem, ha önök helytelenkednek, én irgalmatlanul megbuktatom a fél osztályt.” (Színváltozás minden arczon.) „Önök erővel azt akarják, hogy megbuktassam önöket; kérem szépen, nekem az csak egy kis vonáskába kerül s önök közül sok elbukik, s a feledés homályába vész el.”

S most térjünk át rendes napi themánkra. A múlt órában megmagyaráztam önöknek a római vigyékete eredetét s fejlődését. „Y. mondja csak nekem honnan is eredt az a római vigyékete, s milyen körülmények közt fejlődött ki?”

Felől az ipse, egy szót sem szól. „Tessék leülni!” Nem tetszik semmit sem tudni. Feléjen A. a felszólított feláll. Eppen annyit mond mint elődje. Tessék leülni. „Ez mar csak rettenetes dolog. Nem banom én, ha a fél osztály meg is bukik. Nem is fejezhetem ki szóval, mily nagy az önök lustasága, hacsak nem akarom megérteni az aesthetikát. Feleljen Z.” A felszólított összeszedi magát s elreceptja a kérdést. „Térjünk át a fordításra.” Az ipse elkezd fordítani, eleinte csak megy a fordítás, később azonban olyannyira belevezarja a tanár ur, hogy nem képes a hinárból kivevkeznli. Ezt a professor felhasználja, s sekundát dírként meg be neki. Ma a professort valóságos sekundairai dúrt szállította meg. Felszólít egy maskat s így sorban meg vagy ott. Színtén abban a

ratása, mit hogy teljesített, nem kételkedünk. Más dolog az, hogy talált-e hiányt vagy hibát a kassa kezelése körül. Véges lények vagyunk mindannyian. Ha a tisztviselő pontosan eljár hivatalában, és ennek dacára nem fedezi tel a hiányt, ez terhére nem róható. Mert jól tudjuk, hogy a sikasztások bizonyos körmonfonsággal vitetnek véghez, a melyre egy könnyen rá nem lehet jönni. És így mindig csak a bűnös büntetendő. Hogy esetleg a főispán jutott annak nyomára, az sem a főszámvevő, sem a polgármester bűnöségét avagy mulasztását nem konstatálja.

Különbén a dolog akként áll, hogy a főispán polgármesterünket szándékozta felfüggeszteni, hanem azt mondják: hogy ehhez még sem volt mersze. Tehát kellett egy áldozatot keresnie. Megtalálta Lévy főszámvevő személyében. Már réz szálla ki az Antunovics-párt szemében. Egy ember, a ki a sajtóban, a közgyűlési teremben mindig és mindenütt az igaz szónak, az igaz ügynek adott kifejezést. Egy ember, a ki az általános orruptio közepette soha sem tért el az igaz ösvényről. Szegénység és becsület volt jelszava, de még inkább cselekvése. Mint szegény ember lett megváltva, mint szegény ember vonul vissza. Pedig mennyi alkalma kínálkozott volt a meggazdagodásra! Megvetette a becsutelen dus keresetforrást, dolgozott éjjel-nappal hivatalában csak hogy a város összekuszalt ügyeit rendezhözhasa és mi a köszönet érte? Nyomoruag, szegénység. Még csak nevét sem állították sárral megdobálni!

Bizony édes kevés tanulságot merithet ebből a hivatalnok, ha csak azt nem, a mitől isten önyön meg bennünket — hogy kár becsületesnek maradnia.

Az Antunovics-párt terrorizálni akarja a város közönységét, de célt téveszt; mert a nagy közönység utálatlalt fog tőle elfordulni. Robiszierre, Marat és Danton követői nem leszünk.

Buchwald Lázár.

Alispáni jelentés.

(Vége.)

Mindezeket pedig a kula-verbázi árok reconstitúója, az Uj-Szivác, Veprovác, Keresztur innenső része, Cservenka és Kula határában és belterületén elterülő vizek elvezetésére vonatkozó felvételek és tervezések fogják követni, melyek eljárással a keresztur-verbázi árok, ugy az ó- és új-csatorna által határolt Del-tán fekvő belvíz levezetése is előkészítve lévén, a jelzett fogantatások kötelelességéről kitézése és ellenőrzése mellett bizonyára nagyon is ki van felteve.

Ugy, hogy a Kigyóy mentének felvétele, — a Mélykut érdekében czélzott segédkézelen kívül, — ha csak ismételt kérelmem folytán legalább még egy munkacérot nem nyerek, jóformán csak a jövő év programjának első és főpontjaul leend felvehető.

Ezekben röviden az eddig megállapított ideai vizszabályozási programot is ismertette, áttérek a közegészség ügyre.

XII. A közegészségi állapot a f. év első negyedében ép oly kedvezőlen volt, mint a mult év utolsó negyedében, miután mindkét negyedben a halálozások száma igen nagyermű volt. A f. év első negyedében született 3404 fiú és 3006 nő, összesen 6410 gyermek,

orsban részesülnek, mint többi társaik. Most miután étvágyát így lecsillapította, felszólit egy kedvenc tanuló. Az fordít, a hogy neki tetszik. Attól minden jó. A szövegben előforduló egyes szavak Zápolya Ignác dícsőségére emlekedtetik a tanár urat. Rögtön hozzá kezd a nyelvészeti fejtegetéshez, pl.: „raktár” ez nem jó, hanem rakodótar, ennek már így kell lennie, táveső, kérem szépen ne tessék ezt használni, jobb a meszszelató, vagy kerékpár, legjobban a Szarvas Gábor ajánlotta vasparipa. A nyelvészeti fejtegetés fölkelte benne a philosophus-aesthetikust. Az orr mindinkább kipirul. A nononcius hásgaskodik az aesthetikai idealok után. Tessék kerem így származnak a fogalmak. Több idegszal csoportosulása kezei a fogalmat. (Élénk mozgás a padokban.) Az előbb említett nebuló odasug a szomszédjának: „Fajtás változik a barometer.” „A fogalmak összekuszálódása előidéz az elmezavart. Ha nagyobb mértékben következnek egymásután a zavart gondolatok, származik az orültés. Ilyen alkalommal ezen zavart gondolatokból egy kiválk, s tipkussá lesz. Ez mint ilyen rogeszmének nevezetik. Pl. az ember azon rogeszmében szenved, hogy kukoricaszem, s ha lát egy tyukot feleje közeledni, megszökik előle, mert fél, hogy a tyuk feifalja.” S így a tisztelt professor annyira bele-mélyed a tudományos problémába és az agy funkcióinak magyarázásába, hogy ki sem tud menekülni a hínárból, míg a pedellus csemetéje fel nem riasztja őt s „az agy komplikált funkciói” megszűnnek működni.

Midőn eltávozik, felsóhajt az előbbi nebuló: „Bárcsak kineveznék a budapesti egyetemre — vicedepedellusnak.”

Peisistratos.

elhalt 3282 férfi és 2915 nő, összesen 6197 vagyis a szül. száma csak 213-mal haladja meg a meghaltakét. Tájkoraink voltak, a vörheny, kanyaró és ronscoló toroklob, szörványosan a himló és hagymáz. A legutóbb beérkezett kimutatások szerint a járványok egész tartamuk alatt a következő állapotot tüntetik elo:

K Ö Z S É G	Megbeteg- gült	Meggyó- gyult	Elhalt	Gyógykezelés alatt maradt
Vörhenyben.				
Apatin	464	340	122	2
Bajnok	87	48	39	—
Bajsa	46	26	20	—
Bikity	87	62	25	—
Báthmonostor	13	7	6	—
Csantavér	74	19	55	—
Feketehegy	17	13	4	—
Gardinoveze	14	12	2	—
Gyurgyevó	72	66	5	1
Hogyes	284	209	75	—
Jankovác	99	72	27	—
Kis-Kér	85	61	24	—
Kuczura	21	6	5	10
Káty	56	40	16	—
Kolluth	43	38	5	—
Mélykut	32	22	10	—
Martonos	30	22	8	—
Ó-Kanizsa	183	55	128	—
Ó-Kér	90	73	17	—
Ó-Becse	381	171	210	—
Petrovoszelló	149	89	60	—
Szonta	15	13	2	—
Títel	31	17	5	9
Turia	18	12	6	—
Topolya	73	52	21	—
Ó Soóvé	23	9	12	2
Uj-Soóvé	55	27	26	2
Zenta város	126	81	42	3
Összesen	2668	1662	977	29
Kanyaróban.				
Járek	25	19	6	—
Karavukova	164	154	10	—
Kula	15	10	5	—
Kis-Kér	25	17	8	—
Madaras	38	31	7	—
Obrovác	25	24	1	—
Ó-Szivác	25	12	11	2
Ó-Becse	28	—	1	27
Títel	192	191	1	—
Uj-Soóvé	5	4	1	—
Összesen	542	462	51	29
Ronscoló toroklobban.				
Bajnok	29	19	10	—
Gardinoveze	35	27	8	—
Gyurgyevó	8	2	6	—
Kuczura	43	26	17	—
Plávna	20	10	10	—
Parabuty	60	19	41	—
Torzsa	21	16	5	—
Uj-Soóvé	28	17	11	—
Összesen	254	136	108	—
Himlőben.				
Baracska	75	74	1	—
Feketehegy	13	7	1	5
Szeghegy	83	35	46	2
Összesen	171	116	48	7
Hagymázban.				
Uj-Soóvé	33	25	7	1
Torokgyik.				
Ó-Kér	22	7	15	—

Miként a most elősorolt adatokból kitűnik az érintett járványos betegségekben megbetegedett 3690, ebből elhalt 1206 egyén, tehát a megbetegültek 27%-ka halt el.

Kitűnik továbbá, hogy tulnyomók a légzési szervek bántalmái voltak, melyek vörheny és kanyaró járvány alakjában fordultak elő, a bajok azonban a mindennél alkalmazott óv- és gyógyintézkedések által korlátoztak és miként a fentebb előtűntetett adatok igazolják, nagyobb részt megszűntek, illetve a jelenben még uralgók is szűnő félben vannak.

Az iskolák megszűntek, s a melyekben járványos vagy ragályos betegségek fordultak elő, a járvány tartamára bezarattak.

A járványos betegségek esetenként a nagyméltóságú m. kir. helygymnáziumnak bejelentettek, és a járványok állásáról szóló kimutatások nyolcz napi időközökben felterjesztettek.

XIII. A hasznos házi állatok egészségi állapota az elmúlt évnegyedben — a korábbi állapothoz képest — de még elég agyályos maradt, mert a folytatálagos lói vizsgálat az almási, apatini, bácsi, szántóval és szivácjárásokban folytatattván, leszarott 7 takonykóros ló, — 13 gyógykezelés alá helyezett, rühös ló gyógykezelés alá helyezett 14.

Ezen vizsgálat befejezése óta a megye területén takonykórosan leszarott 14, gyógykezelés alá helyezett 6, rühkórosan elhullott 3 és gyógykezelés alá adott 15.

A többi hasznos háziállatok között ragályos bántalom nem uralkodott.

XIV. A személy- és vagyonbiztonság szemében azal, hogy őrszolgálat, mint azt már a decemberei közgyűlésen jelentettem, az utjonnan felállított parancsnoksághoz sok esendőv vonatott el — kielégítőnek mondható, stb.

A esendővöröknek a rendes állományra való kiegészítése iránt a megfelelő jelentések és kérelmek egy általán, mint a közigazgatási bizottság által megtettettek s azoknak bizonyára már a legközelebbi időben kelho sikere lesz, mi által a megyei közönység ezen becses intézmény teljes jótékonyágát véglegesen fogja élvezni.

Miután ezekben a megye közállapotaíróról szólt jelentésemet befejezném, kérem az aljegyzet tudomásul véteteni.

Zomborban, 1883. április 17-én.
Schmausz Endre, s. k.
alispán.

Honvédségünk érdekében.

Viharos eljenzés fogadta a képviselőház a honvédelmi miniszter által m. hó 23-án betérjesztett törvényjavaslatot, mely arról gondoskodik, hogy a honvédhadsereg eléggő számú szabadságot állományu tisztekkel ellátassék.

A miniszter által betérjesztett törvényjavaslat mielőbb törvényerőre emeltek úgy, hogy a törvény legkesőbb e hó végén végrehajtható lesz.

A törvény új életet lehel honvédségünkbe, s reméljük, művelt ifjaink, kik a törvény intézkedése alapján a közös hadseregből a honvédséghez lesznek idő előtt áthelyezendők, különösen a tartalékba áthelyezett volt egyévi önkéntesek igyekzeni fognak a szabadságot állományu tisztu rang elnyerésére szükséges képesítést megszerezni, s hasznavehető tiszteivé valnak a hadseregnek, melyre a nagy európai események közepett nagy jóvó várhat.

A miniszter által betérjesztett törvényjavaslat lényegét és czélját a javaslat indokolása eléggé érthetően megvilágítja s az ország közönység honvédségfejlesztése érdekében csak köszönettel tartozhatik a honvédelmi miniszternek s általában azoknak, kik a kérdésben forgó törvényjavaslat előkészítésére az utat egyengették.

A miniszter az indokolásban kifejti, hogy a honvédség szabadságot állományban tisztu karának rendszeresített hadi létszámában évek óta igen jelentékeny és már beke idejében is nagyon érezhető hiány mutatkozik.

S mennyire hátrányos ez a honvédség harczképességére nézve, s mennyivel kevésbbé volna képes a honvédség, ily tetemes hiány mellett, a maga feladatának szükség esetében teljesen eléget tenni: ezt bővebben magyarázni szükségtelenek tartja.

Ezen hiánynak egy részben való pótlására volt már irányozva a véderöröl szoló 1868-ik évi 40-ik törvényezikk némely szakaszainak módosításáról szoló 1882 ik évi 39-ik törvényezikk 4-ik szakasza nyolczadik bekezdésének rendelkezése is: melynél fogva az egyévi önkéntesekben, s így a hadköteleseknek az értelmiség osztályába tartozó elemében, a mely a hadsereg tartalékos tiszteinek nevezetes mennyiségét szolgáltatta, a honvédség is részesítettet.

Ez által kétségen kívül javult ugyan, de nem eléggő mértékben javult az eddigi állapot.

Mert, a törvény ezen rendelkezésének értelmében, csak a hadkötelek korba már belépett, és sorszámmukhoz és korosztályukhoz képest a honvédséghez jutó egyévi önkéntesek helyeztetnek át, illetőleg soroztatnak be a honvédséghez. És így a honvédség azon egyévi önkéntesekből, a kik vagy még a hadkötelek kor elérése előtt lépnék be a hadseregbe, vagy sorszámmukhoz és korosztályukhoz képest is az unjocz-, vagy póttartaléki jutalékba esnek, és akik az egyévi önkénteseknek tulnyomólag nagyobb számát képezik, ezen újabb törvény alapján nem kap részt. Általában pedig a törvény ezen intézkedésének hatása csak is több év mulva következhetik be.

Másfelől pedig a törvénynek azon rendelkezését, mely szerint a tartalékos tisztek, hadseregbeli tiz évi szolgálati kötelezettségök eltelte után, évenként a honvédséghez helyezendők át, sem várható az említett hiánynak teljes elenyésztetése. Mert a tartalékos tisztek honvédségi szolgálati kötelezettsége, a törvény értelmében, csak két évig tart; s annak önkéntes meghosszabbítása, egy-két esetnek kivételével, az eddigi tapasztalás szerint, nem szokott előfordulni.

Ily helyzetben a fentebb jelzett, s esetleg a legfontosabb állami érdekét is veszélyeztethető állapotnak lényeges javulása, a rendelkezésre álló törvényes eszközököt és módoktól, sem most azonban, sem a közelebbi években nem lévén várható: a miniszter — mint azt a törv. jav. indokolása-

A következő szavakat hangosan kezdé olvasni: „s miután végre jövedéjegy egy pillanattal, a világot egy szívért, hitének minden szent igéit egy halk igenért oda adá, látni hogy csalódott. Ez a szerelem.”

„Oh nem igaz”, kiáltá fel mintegy önkívületi állapotban, „ez a könyv hazudik”, s messze dobá el azt magától.

E pillanatan megnyitá az ajtó s Béla lépett be komor arccal.

Margit vissza tántorodott, de a másik perczben már Bélához lépett és szemében mély fájdalommal kezét nyújtá neki és kérde:

„Önök baja van?”

„Nincs kisasszony semmi bajom.” Szívvelyesen megszorítá az oda nyújtott kezét, „hanem fontos közlendőim vannak.”

Margit arcát halálos sápadtság borítá el, mintha valami borzasztó előérzete lett volna, úgy érzé szívét összeszorulni s lelke, mely most még az előbb olvasó-táktól a legnagyobb felundulásban volt, visszatükröződött arczán is, nem tudott egy szót se szólni, szemei előtt látta most is azt a borzasztó magyarázatát a szerelemnek, mely azzal a megemmisítő szóval végződött: „látni hogy csalódott.” (Folyt. köv.)

NOVELLA-TAR.

Bűszke szívek.

(Ebeszélés.)

(Folytatás.)

Ez időtől fogva Aladár álmai sokkal nyugodtabbak voltak, ereje napról-napra növekedett, arca visszanyerte komoly méltóságát, homlokán az a nyugalom honolt, mely a magával tisztában levő embert jellemzi.

Nem kérdezett többé semmit, nem beszélt, nem lért, de magavisletén meglátszott, hogy mihamarabb vissza akarja nyerni egészségét.

Az agg mintegy tanulmányozni látszott a szóltán nyugalmát.

„Valjon mit gondol magában” kérde önmagától.

Julia arca sem volt hidegebb Aladár iránt. Egyformán mosolygós s üdített az, mint tavaszi verőfény.

Ez a mosoly mindennap több erőt közönszött Aladárnak, s úgy látszott, mintha e szende, nyájas arcz lett volna a nap, mely körül Aladár gondolatai, mint bolygók forogtának.

S azóta, hogy a válságos idők elmúltak, s a beteg mind gyakrabban adta jelét üdülésnek s életkedvnek, mintha e kastély is, mely már-már siralomházhoz hasonlított — egy névtelen öröm bükörébe jutott volna. Itt minden eseléd vidám, danás volt, a kis gömbölyű háziasszony visszaesett fecsegési szenvedélyébe, melyből ki-gyugyolnia egyértelmű volt ráneve a halállal. Eulália grófné nem győzte dicserni az időjárást, mely eddig ugyan örökké borongós, most azonban mindig derültebbé lön. De az agg Begerédy lelkülete volt a vidámság gőcpontja, honnan a sugarak mindenüvé visszaverődtek.

Egy napon lélekszakadva rohant be a kis gömbölyű asszonyka Eulália grófnéhoz azzal a hírrel, hogy az „öreg ur” hangosan elkacagta magát.

„Lehetséges-e?” kérde a grófné.

„Valóság! kacagott, de úgy, hogy könyei csorogtak bele.”

Ezen azutan Eulália grófné is kacagni valót talált. Ezt közölték Juliával is. Az is kacagott. Azután a eselédés is megtudta. Ez az egyetlen kacagás mint fényes nap sugar a sötét pinzeóuduban világosságot terjesztett a kastély lakóinak szívében.

A kacagó házhoz oly jól illett az ifju eleven piros arca, mely mint kikelet a tavaszt, úgy jelezte egészege visszatértét.

Az öreg Begerédy egyedül lévén, sokszor ütött haragosan homlokára.

„Vén ember, min örülsz úgy?”

S nem tudott e kérdésre válaszolni. Érezte, hogy van szívében egy fájó seb, mely azonban csak akkor fáj, ha érintik. Most körülvette az öröm mint balszam lassan hegeszteni kezdte.

Oly boldog volt a tudatra, hogy az ő istenségét nem kell még a halál karjai közt látni.

— Julia, szolt egy napon, — nemde te is örülsz, hogy Aladár visszanyeri épességét?

— Kimondhatatlan boldog vagyok!

— Igazán?

S mereven arczába nézett.

— Mért néz oly mereven? kérde Julia megdöb-bene.

— Hát nem gyütlöd őt?

— Lehet-e őt gyütlölni?

— Nem úgy-e, nem lehet! E szelíd szép ifjut gyütlölni? Örültsgé azt elgondolni is! Gyütlölni azokat a ne-mes vonásokat, azokat a nyilt okos szemeket, azt a mag-gas homlokot, mely alatt mély gondolatok laknak. . . Ah Julia — ez a fiatal ember nemcsak szelleműs, de egyszerűs mind szép is.

— Ugy van, atyám!

Az öreg elkomorodott s kis vartatra sobjátva szolt:

— Mily kár érte!

— Hogyan?

— Te kérddhet?

— Nem értem őnt!

— Hát megbecsüjthetök-e neki valaha is?

— Megbecsüjteni annak, a kit szeretünk, imá-dunk? Hát lehet itt szó becsásnatról?

— Te nem értesz engem. En őt kiutasítám, mert nem fogadtott szót nekem, a kit több vagyok mint atya, mint nagyttyja, a ki mestere vagyok. Nekem, Julia esz-mém voltak, melyeket belé akartam oltani, de melye-ket ő erőszakosan megtagadtott. En számára egy egész életet készítettem, melyet ő elvetett magától. Hiszed-e, hogy ez az ember visszanyerve épességét, valaha vissza-vonja kimondott szavát?

— Mely szavát?

— Hogy nem akar az általam kijelölt ösvényen ha-ladni. Hogy nem akar lemondani az ifju hév hiába-váló törekveseiről.

— S ha lemondana is, mit használna vele?

— Igaz! Helyrehozhatatlan az ő büne. Ah, — ha mindez nem így van s ti boldogok vagytok egymást szeretve.

— Ó atyám!

— Jól van! Ez fáj neked! Fáj jobban nekem. Ir-tózatós egy gondolat, hogy legyen valaki, a kit bává-nyozunk, a kirol azt hisszük, hogy nem fog megjavulni soha, s tudjuk, ha megjavul, se hozhatja helyre hibáját.

— Ugy van! folytató az agg maga elé meredve, mintegy önmagához szólva — nem fog nőül venni tő-ged, de ha a lehetetlenség lehetővé lesz, akkor egy új lehetetlenség áll elő, tudniillik, akkor te fogod vissza-utasítani s így nincs remény, hogy ez a mi feldult tűz-helyünk valaha is a béke és boldogság tanyája leend.

Julia mit sem válaszolt. Szemeiből önkénytelenül tört elő egy könnyecpp, mely oly visszas, oly ellentés volt hideg, szoborszerű arczához. (Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Künbajának. „Idához.” A vers job, mint a múltkori volt, de még sok a kívánni való. Csak előre!

„Ilonkához.” Eretlen zongcselés, mely Ilonkája szívet csak elidegeníthette Ontól. Vigyázzon! Tudunk rá eseteket, hogy a fiata-pocak „kebelűs” zongcsélmekkel a czelon túllöttek s az imádot helyett a fátysoké találtak.

Ty . . . S . . . -nak. Ot sorban megírhatta volna az ege-szet. Arra a közönség nem kívánsi, hogy On mit érez akkor szívében, midon egy közseg szellemi haladását látja s konstát-talja. Laptöltelekre nincs szükségünk s ez ökből „vidéki levele-zes”-t majd csak az „uborka-saison”-ban folytatunk. Kivonatolva akartuk hozni a „hír”-rovatban, de fájdalom, sokat beszélve — éppen semmit sem mondott. Csak egyszeruen annyit írjon: ez es ez törtent, ezek vagy azok tettek, hatottak, gyarapítottak stb. Minek azt hosszu lere eresztini? Elvégre joravaio neptanoroi ugy is föltetelezzük, hogy magyarul orthographice írni tud. Sit veuta verbo!

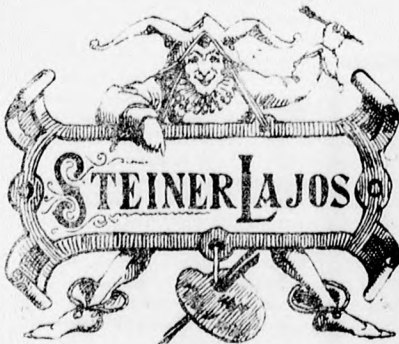
Felölös szerkesztő:

MÜLLER GYULA.

Kiadók és laptalajdonosok:

Nadasch, Muzsik és Partics.

HIRDETÉSEK.

mű-festő Zomborban,

Iskola-utca a főgymnasium épülete mellett.

Ezennel értesíti a n. é. közönséget, hogy nála mindennemű műfestés, u. m.:

arczképek, fénykép után,

templom és tájképek olaj- vagy aquarellben megrendelhetők. — Továbbá:

ezimtáblák

izlés szerint és művésziesen elkészítelnek.

Haszonbéri hirdetés.

A basa-utczai 202. sz. alatti házban három szoba, konyha, elkülönített folyosó, fűskamra és pinze azonnal bérebeadtak. — Közleblbi értesítést kaphatni a házban, a tulajdonos-nótól.

Építészeti hirdetés.

Alulírott tisztelettel fejenti a n. é. közönség-nek, hogy Zomborban letelepedvén, az ország nagyobb városában sikerrel folytatott építészeti mesterségemet itt kívánom a kivánalmakhoz képest érvényesíteni. — Alapos készütségem, s gyakorlati tapasztalataimmal fogva képes vagyok minden a tav-építészeten kívül eső

építési munkálatokat teljesíteni s vállalkozom épületeknek tervezése — valamint azoknak építésére.

Továbbá a háladosat építési anyagnak bizonyult cement-mésszel készíték fürdő-kádakat, szöko-kutakat, kisebbszeru csatornákat. — Arnyékszékék, folyosók, boltelhelyiségek, lépesozetek stb., burkola-taik (Plaster) öntését.

Szolgáltatékességemet a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlva s szives felhívást elvárva mar-radtam

Zomborban, 1883. évi április hóban kész szolgája

Sárközy István, építő-mester.

Nyári kert megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a

Dévay-kertot

május hó 3-án megnyitom.

Az ünneplés megnyitás azonban május hó 13-án fog megtörténni. — Minden vasár- és ünneppon sota-hangverseny rendeztetik Herczenberger Sándor zenekara közreműködésével d. u. 4 órátoi kezdve. Jó ételk- és italokról, valamint meleg könyv-háról is gondoskodva lesz.

Számos látogatást kér tisztelettel

Hanzmann Ignác vendéglos.

Alapítottatott 1853-ik évben.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy üzletemet ugyanúgy berendeztem s átalakítottam. Nálam leggazdagabb választékban, mindennemű

bádogos munka található, agymint:

konyha és kerti szerelvények,

mosó- és moszó-edények, teljes fürdői berendezések, fürdő- és ülökádák, zuhanók, plehkemenczék, kattanházak, tea- és kávé-készülékek, siri-, utczai- s közönséges lámpák, suteszközminták stb. stb.

Magán és nyilvános építkezésekhöz szükséges bádogos munkák és KERESZTEK általam a legjobb kiviteiben készíttetnek.

Fürdő- és ülökádák nálam igen jutányos áron kölcsönkép is kaphatók. Mindennemű bádogosmunka és eszakraibá vagy javítások a legnagyobb pontossággal és oleson eszkozíttetnek. Teljes tisztelettel

Eibach István

bádogos. Zomborban, Zrínyi-utca, Tarczy-leic házban.